

ENGELLİLER HAFTASI BİLGİ NOTU

Her yıl 10-16 Mayıs tarihleri arası “Engelliler Haftası” olarak kutlanmaktadır. Bu hafta engelli bireylerin sorunlarının gündeme getirilmesi, alınabilecek önlemler ve çözümlerin üretilmesi, toplumsal farkındalığın artırılabilmesi açısından büyük öneme sahiptir. Bireyde doğuştan veya sonradan kazanılmış yeti kayıpları olabilir. Ancak, fiziksel ve sosyal çevredeki olumsuzluklar giderilirse, engelli bireylerin eğitim, sağlık, istihdam, yasal düzenlemelerle tanımlanmış tüm haklardan yararlanabilmeleri sağlanabilirse, toplumun önyargılı ve ayrımcı tutumları giderilebilirse, çevresel düzenlemeler evrensel tasarım ilkeleri çerçevesinde her bireyin kullanabileceği veya yararlanabileceği şekilde düzenlenebilirse, yeti kaybı olan bireylerin bağımsız bir şekilde yaşayabilmesi ve hayatın her alanına tam ve etkin olarak katılabilmesi sağlanabilir.

Ne yazık ki Şubat ayı içerisinde tüm ülkemizi derinden etkileyen bir afet yaşadık. Afetler normal yaşantının akışını bozan, toplumda fiziksel, ekonomik, sosyal kayıplara yol açan olağan dışı olaylardır. Afetler, etkilenen grupların savunmasız hale gelmelerine neden olur. Özellikle engelli bireyler gibi daha kırılgan ve zarar görebilir gruplar, afetler karşısında daha savunmasız kalır, afet ve acil durumların yıkıcı etkilerinden daha fazla etkilenir. Engelli bireylerin afet öncesi, sırası ve sonrasında karşı karşıya kaldığı sorunların temelinde, afet ve acil durumlara ilişkin risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme çalışmalarının dışında bırakılmaları yer almaktadır. Bu nedenle, afet öncesinde engelli bireylerin hazır oluşlarının sağlanması, afet planlarının engelli bireyleri kapsayacak şekilde hazırlanması, toplumun engelli bireylere yaklaşım konusunda bilinçlendirilmesi, afet sırasında ve sonrasında engelli bireyleri “geride” bırakmadan temel gereksinimlerinin sağlanması, güvenli barınma ortamlarına ulaştırılmaları, özel gereksinimlerinin (yardımcı cihazlar, özel tıbbi ihtiyaçlar vb) tedarik edilmesi, rehabilitasyon ve psikososyal gereksinimlerinin ivedilikle sağlanması önem arz etmektedir. Ülke olarak yaşadığımız bu olağan dışı durum, yeti kaybı olan bireylerin sorunlarını daha da derinleştirmiş, bazı bireylerde ise yeti kayıplarının oluşmasına sebep olmuştur. Bu nedenle öncelikle ülke genelinde mevcut yeti kaybı olan bireylerin tespit

HALK SAęLIęI UZMANLARI DERNEęİ

edilmesi, gereksinimlerinin belirlenmesi ve en kısa süre içinde giderilmesi, yeni yeti kaybı gelişmiş olan bireylerin topluma uyum sağlayabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması, afetlere bağlı etkilenimleri en aza indirmek için afet öncesi, sırası ve sonrası aşamalarında engelli bireylerin gereksinimlerine yönelik planlamaların yapılması, engelli bireylerin topluma tam ve etkin katılımın önünde engel teşkil eden tüm sorunların giderilmesi elzemdir. HASUDER Engelsiz Toplum Çalışma Grubu adına Prof. Dr. Filiz Abacıgil tarafından hazırlanmıştır.

Kaynaklar:

- 1) T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, BM Engellilerin haklarına İlişkin sözleşme. <https://www.aile.gov.tr/eyhgm/engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesme/sozlesme-surumleri-ve-ek-protokol/normal-surum/tam-metin/> E.T.01.05.2023
- 2) World Health Organization. World Disability Report (2011). <https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/world-report-on-disability>. E.T. 08.05.2023
- 3) İnsani Yardım Sözleşmesi Ve İnsani Yardımda Asgari Standartlar, Sphere Projesi Ve Rehberi 2011. https://spherestandards.org/wp-content/uploads/2018/06/The_Sphere_Handbook_2011_Turkish.pdf E.T. 01.04.2023
- 4) Rehabilitation International (RI), the Nippon Foundation and UNESCAP, "Sendai Statement to Promote Disability-inclusive Disaster Risk Reduction for Resilient, Inclusive and Equitable Societies in Asia and the Pacific" (2014). Available at <http://www.riglobal.org/sendai-statement-to-promote-disabilityinclusive-disaster-risk-reduction-for-resilient-inclusive-and-equitable-societies-in-asia-and-the-pacific/> E.T. 01.05.2023
- 5) T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi https://www.aile.gov.tr/media/94718/2030_engelsiz_vizyon_belgesi.pdf. E.T. 01.05.2023
- 6) The United Nations Office For Disaster Risk Reduction (2015). 2014-15 Biennium Work Programme Final Report. https://reliefweb.int/report/world/unisdr-annual-report-2015?gclid=CjwKCAjw3ueiBhBmEiwA4BhspKgUp23aMQwVG2IFeS6C1T_CdTzvNKSsw3vLyG6jlpEOzuwWlu6rChoC_SAQAuD_BwE E.T. 09.05.2023
- 7) Türkiye Ulusal Ajansı "Afetlere Karşı Engelleri Birlikte Aşalım" Projesi (2017). (Proje No: 2016-1-TR01-KA204-034345). Afetlere Hazırlık. https://disaster.anadolu.edu.tr/pluginfile.php/300/mod_resource/content/3/Afetlere-Hazirlik-Genel%28sari-siyah%29.pdf E.T. 09.05.2023